

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม จำเลยต้องคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับโทษจำคุกและไม่ได้ถูกคุมขัง ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาชั้นฎีกาจะต้องแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๘ วรรคสาม หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๒๓/๒๕๖๒ แม้อุทธรณ์ของจำเลยมิใช่อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิด แต่เป็นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาชั้นฎีกาแก่จำเลยก็ตาม ก็ต้องอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๘ วรรคสาม แกะไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้ว ในขณะที่จำเลยยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตามคำพิพากษาจำเลยต้องรับโทษจำคุกหรือโทษสถานหนักกว่านั้นและจำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์” ดังนี้ การที่จำเลยต้องคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับโทษจำคุกและไม่ได้ถูกคุมขังยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาชั้นฎีกาโดยไม่ได้แสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล จึงเป็นการไม่ชอบ

คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยหลายข้อหา เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท การพิจารณาว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ มีหลักเกณฑ์อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๙๔/๒๕๖๑ คดีอาญาเรื่องใดจะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่นั้นต้องพิจารณาอัตราโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับข้อหาแต่ละกระทงความผิดเป็นสำคัญเมื่อความผิดในกระทงนั้นมีความผิดหลายบทรวมอยู่ด้วย ถ้าบทหนักไม่ต้องห้ามก็ถือว่าทุกบทไม่ต้องห้าม คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า และฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖, ๓๙๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) เห็นได้ว่าเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เมื่อความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓ ทวิ

ดังนั้น แม้ความผิดฐานหมิ่นประมาทมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และฐานดูหมิ่นซึ่งหน้ามีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ในความผิดฐานดังกล่าวนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ

คำถาม จำเลยทั้งสองฎีกา หากปรากฏว่าฎีกาของจำเลยที่ ๑ เป็นฎีกาที่ไม่ชอบ (เพราะจำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพ ความผิดของจำเลยที่ ๑ ยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๑ ย่อมไม่อาจร่วมกับจำเลยที่ ๒ ฎีกาได้) หากมีปัญหาคือเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ซึ่งศาลฎีกาจะพิพากษายกฟ้องจำเลยที่ ๒ ดังนี้ ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาลดโทษไปจนถึงจำเลยที่ ๑ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๒๖/๒๕๖๑

ความผิดฐานร่วมกันไม่แสดงใบอนุญาตประกอบกิจการบรรจูก๊าซในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ฐานร่วมกันใช้พนักงานไม่ผ่านการฝึกอบรมบรรจูก๊าซ และฐานร่วมกันไม่ติดตั้งป้ายแสดงข้อความที่ประตูทางเข้าและที่บริเวณตู้จ่ายก๊าซ แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องและระบุในคำขอท้ายฟ้องเฉพาะ บทที่จำเลยฝ่าฝืนไม่กระทำการตามข้อ ๘๑, ข้อ ๘๘ (๑) และข้อ ๘๘ (๙) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๔ แต่คำขอท้ายฟ้องมิได้ระบุชื่อกฎหมายและบทกำหนดโทษของความผิด ทั้งสามฐานให้ปรากฏฟ้องโจทก์จึงไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ และมาตรา ๑๙ ต้องยกฟ้อง

ปัญหาฟ้องโจทก์เป็นฟ้องไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีศาลฎีกามีอำนาจพิพากษายกฟ้องตลอดไปถึง จำเลยที่ ๑ ซึ่งฎีกาของจำเลยที่ ๑ เป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วยได้ (ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ มิได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ดังกล่าว จำเลยที่ ๑ ย่อมไม่อาจร่วมฎีกากับจำเลยที่ ๒) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔

คำถาม คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยอย่างเดียวกัน โดยต่างฟ้องร้องซึ่งกันและกัน เมื่อศาล ชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีหนึ่งแล้ว ศาลในอีกคดีหนึ่งจะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๓๐/๒๕๖๑

ก่อนคดีนี้ ในคดีหมายเลขแดงที่ พ.๑๐๗๗/๒๕๕๖ โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดก ของ ม. ผู้ตาย ฟ้อง ก. กับจำเลยว่ ก. นำที่ดิน ส.ป.ก. อันเป็นมรดกของผู้ตายไปขายให้

แก่จำเลย และส่งมอบหลักฐาน ส.ป.ก. ให้จำเลยไว้ แต่ ก. รับเงินเป็นของตน โดยทำสัญญา
กู้ยืมเงินไว้ว่า ผู้ตายกู้ยืมเงินจำเลยโดยมีที่ดินพิพาทตาม ส.ป.ก. ดังกล่าวเป็นประกันหากไม่ชำระ
หนี้ให้กรรมสิทธิ์ตกเป็นของจำเลยทันที ต่อมาจำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท
ขอให้ ก. คืนเงินแก่โจทก์กับให้จำเลยออกจากที่ดินพิพาทและส่งมอบ ส.ป.ก. คืนโจทก์
ก. และจำเลยให้การว่า ผู้ตายกู้ยืมเงินจำเลยเพื่อไปรักษาตัว โดยนำที่ดินพิพาทไปค้ำประกัน เมื่อ
ผู้ตายไม่คืนเงิน จำเลยจึงเข้าครอบครองทำประโยชน์จำเลยมีสิทธิยึดเอกสาร ส.ป.ก. จนกว่าจะได้
รับชำระหนี้ คดีดังกล่าวจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้ตายกู้ยืมเงินจำเลยโดยมีการส่งมอบ
ส.ป.ก. ไว้เป็นประกันการชำระหนี้หรือไม่ ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณา
จำเลยได้ฟ้องโจทก์ขอให้ชำระหนี้ตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวเป็นคดีหมายเลขแดงที่
พ.๑๗๘๗/๒๕๕๖ คดีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยอย่างเดียวกันกับคดีหมายเลขแดงที่ พ.๑๐๗๗/
๒๕๕๖ ว่าผู้ตายกับจำเลยมีการทำสัญญากู้ยืมเงินกันหรือไม่ เมื่อศาลชั้นต้นในคดีหมายเลข
แดงที่ พ.๑๐๗๗/๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีคำพิพากษา ก่อนที่คดีหมายเลขแดงที่ พ.๑๗๘๗/
๒๕๕๖ จะมีคำพิพากษาว่า ผู้ตายทำสัญญากู้ยืมเงินกับจำเลยโดยมีการส่งมอบ ส.ป.ก.
ไว้เป็นประกันการชำระหนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ตายชำระหนี้เงินกู้คืนแก่จำเลย โจทก์ในฐานะ
ผู้จัดการมรดกของผู้ตายจึงไม่มีสิทธิเรียกให้จำเลยส่งมอบ ส.ป.ก. คืนให้แก่โจทก์ได้ ดังนี้ คดี
หมายเลขแดงที่ พ.๑๗๘๗/๒๕๕๖ จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็น
ดังกล่าวต่อไป เพราะจะเป็นการดำเนินกระบวนการซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ การที่ศาล
ในคดีหมายเลขแดงที่ พ.๑๗๘๗/๒๕๕๖ ยังคงดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวต่อไป
จนในที่สุดศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวว่า ผู้ตายกับจำเลยมิได้มีการ
ทำสัญญากู้ยืมเงินต่อกัน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการซ้ำ ต้องห้าม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔
เมื่อความปรากฏต่อมาว่าคดีหมายเลขแดงที่ พ.๑๐๗๗/๒๕๕๖ ของศาลชั้นต้นนั้น ศาลฎีกาไม่รับ
วินิจฉัยฎีกาของโจทก์โดยศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยกับศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ซึ่งพิพากษายืนตาม
คำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีจึงถึงที่สุดว่า ผู้ตายทำสัญญากู้ยืมเงินจำเลยจริงเมื่อยังมิมีการ
ชำระหนี้เงินกู้คืนแก่จำเลย โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียก ส.ป.ก. คืนจากจำเลยได้ และผลของคำพิพากษา
ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๐๗๗/๒๕๕๖ ดังกล่าวยังคงผูกพันโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความอยู่
ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง กรณีต้องบังคับตามคำพิพากษาในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่
๑๐๗๗/๒๕๕๖ ดังกล่าว โจทก์จึงไม่อาจกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นรวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้
จากการดำเนินกระบวนการซ้ำได้ (พิพากษายกฟ้อง)

คำถาม คดีก่อนโจทก์ฟ้องจำเลย คดีหลังโจทก์ฟ้องผู้สืบสิทธิของจำเลย ทั้งสองคดีมี
ประเด็นข้อพิพาทอย่างเดียวกันว่า โจทก์หรือจำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ดังนี้ เมื่อ
ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีหนึ่งแล้ว ศาลในคดีหนึ่งจะดำเนินการพิจารณาต่อไปได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๙๔/๒๕๖๑

โจทก์ฟ้อง ส. กับ ศ. เป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๙๙๖/๒๕๕๗ โดยบรรยายว่า ร่วมกันบุกรุกเข้าไปในที่ดินของโจทก์ (ที่ดินมือเปล่า) ขอให้ห้ามจำเลยทั้งสองเกี่ยวข้องกับที่ดินดังกล่าวและเรียกค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย จำเลยทั้งสองในคดีดังกล่าวให้การว่า โจทก์ไม่ได้เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทจาก ฉ. และ ภ. และเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน โดยจำเลยที่ ๒ ครอบครองทำประโยชน์เนื้อที่ ๑๑ ไร่เศษ ต่อมา จำเลยที่ ๒ ขายที่ดินส่วนดังกล่าวให้แก่ ช. (จำเลยในคดีนี้) และ ข. ครอบครองที่ดินมาโดยสงบเปิดเผยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเกิน ๑ ปี ส่วนคดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลย ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์และโจทก์ยื่นฟ้อง ศ. กับพวกในข้อหาฐานความผิดละเมิด ห้ามรบกวนการครอบครองทรัพย์สินเรียกค่าเสียหาย ต่อมา ศ. ขายสิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่ จำเลยและจำเลยเข้าไปตัดไม้ยูคาลิปตัสที่โจทก์ปลูกไว้ทั้ง ๑๑ ไร่เศษ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับที่ดินและชดใช้ค่าเสียหาย สภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างอันอาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาทั้งสองสำนวน ต่างได้แย้งเป็นประเด็นข้อพิพาทอย่างเดียวกันว่าโจทก์หรือ จำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท แม้คดีแรกโจทก์มิได้ฟ้องจำเลยคดีนี้ร่วมกับ ศ. และพวกเป็นจำเลยก็ตาม แต่ตามคำฟ้องของโจทก์คดีนี้ได้บรรยายยืนยันว่า ศ. ขายที่ดินส่วนที่ ศ. บุกรุกเข้าไปให้จำเลยในคดีนี้อันเป็นปริยายว่าจำเลยเข้าไปในที่ดินพิพาทของโจทก์คนละคราวกับ ศ. แต่เป็นการเข้าไปโดยอาศัยมูลเหตุจากการที่ ศ. ขายที่ดินพิพาทให้จำเลยเป็นสำคัญ กรณีตามคำฟ้องจึงต้องถือว่าจำเลยเป็นผู้สืบสิทธิของ ศ. นั้นเอง ทั้งต้องถือว่าจำเลยในคดีนี้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าวด้วย ต่อมาเมื่อคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๙๙๖/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยทั้งสองในคดีดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทดีกว่าโจทก์ และพิพากษายกฟ้อง คดีนี้จึงต้องห้ามมิให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในประเด็นว่าโจทก์หรือจำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทอีก

คดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๙๙๖/๒๕๕๗ หมายเลขแดงที่ ๗๙๔/๒๕๕๗ ดังกล่าว ยังไม่ถึงที่สุด หากในชั้นที่สุด ศาลฟังข้อเท็จจริงว่าโจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ผลของคำพิพากษาในคดีย่อมผูกพันทั้งโจทก์และจำเลยทั้งสองในคดีดังกล่าว และจำเลยในคดีนี้ ซึ่งเป็นผู้สืบสิทธิของ ศ. จำเลยที่ ๒ ในคดีดังกล่าวด้วย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ทำให้คดีนี้ยังมีประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยต้องห้ามมิให้เกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทและต้องชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์เพียงใด ดังนั้น การรอฟังผลคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๙๙๖/๒๕๕๗ หมายเลขแดงที่ ๗๙๔/๒๕๕๗ ของศาลชั้นต้นจนกว่าคดีดังกล่าวจะถึงที่สุด เสียก่อนแล้วพิพากษาคดีต่อไป ย่อมทำให้ความยุติธรรมคดีนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี การที่ศาลชั้นต้นไม่หยิบยกปัญหาเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำขึ้นวินิจฉัย โดยยังคงวินิจฉัยในประเด็นว่าโจทก์หรือจำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทและพิพากษาจึงไม่ชอบ

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ